



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 414/2023-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v [REDAKOVANÉ], zastúpeného AK VAVRINČÍK s. r. o., Hurbanova 1, Nové Mesto nad Váhom, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Filip Vavrinčík, proti uzneseniam Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 1 T 49/2021 z 30. marca 2023 a Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 23 Tos 46/2023 z 3. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 17. júla 2023 domáha vyslovenia porušenia jeho základných práv zaručených čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv zaručených čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia, ich zrušenia a vrátenia veci všeobecnému súdu na ďalšie konanie a tiež priznania finančného zadosťučinenia v sume 50 000 eur.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi je vedené väzobné trestné stíhanie v štádiu súdneho konania pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi. Sťažovateľ adresoval 21. marca 2023 Okresnému súdu Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „okresný súd“) žiadosť o prepustenie z väzby. Okresný súd uznesením sp. zn. 1 T 49/2021 z 30. marca 2023 (ďalej len „prvostupňové uznesenie“) žiadosť sťažovateľa zamietol a súčasne rozhodol o nenahradení väzby sťažovateľa alternatívnymi opatreniami. Sťažnosť podaná sťažovateľom proti uvedenému rozhodnutiu okresného súdu bola zamietnutá uznesením

Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 23 Tos 46/2023 z 3. mája 2023 (ďalej len „druhostupňové uznesenie“).

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ predostiera argumentáciu, ktorou sa snaží spochybníť zákonnosť dôkazného procesu, resp. zákonnosť postupu pri zaistení jedného z dôkazov, ktorý bol zabezpečený postupom podľa § 89a Trestného poriadku (vydaním veci). Uplatnený procesný postup považuje za nesprávny a nezákonný, pričom od uvedeného potom odvodzuje nezákonnosť vedeného trestného stíhania a tiež svojej väzby. Domnieva sa, že aj pre účely väzobného rozhodovania je povinnosťou súdu konajúceho o väzbe vyhodnotiť zabezpečené dôkazy (rozhodnúť o ich zákonnosti) a v nadväznosti na to posúdiť zákonnosť ďalšieho trvania väzby. Je toho názoru, že konajúce súdy sa námietkami uvedeného charakteru nezaoberali, čím podľa jeho mienky porušili v jeho prípade „*princípy spravodlivého procesu*“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou argumentácie ústavnej sťažnosti sťažovateľa sú námietky o ústavnej neudržateľnosti jeho väzby v dôsledku nenaplnenia základného materiálneho predpokladu väzby, a to požiadavky dôvodnosti podozrenia zo spáchania vyšetrovanej trestnej činnosti, čo vidí sťažovateľ v tvrdených nedostatkoch dôkazného procesu.

III.1. K porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 50 ods. 3 a práva zaručeného čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru

5. V súvislosti so sťažovateľom uplatnenou námietkou porušenia základných práv zaručených čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 50 ods. 3 a práva zaručeného čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru, ktoré sťažovateľ v ústavnej sťažnosti (okrem iných) formuloval (mimo petit, na s. 2 ústavnej sťažnosti) ústavný súd uvádza, že Európsky súd pre ľudské práva jednoznačne vymedzil záver, že záruky normatívne objektivizované v čl. 6 dohovoru sa v „trestných“ veciach týkajú len konaní, v ktorých sa rozhoduje o „oprávnenosti“ obvinenia („bien-fondé“), a nevzťahujú sa na mnohé konania súvisiace s trestným stíhaním, ktorých predmetom nie je rozhodovanie o oprávnenosti obvinenia, t. j. rozhodovanie o vine a treste. Vychádzajúc z uvedeného, režimu čl. 6 dohovoru nepodlieha (okrem iného) rozhodovanie o väzbe (Neumeister c. Rakúsko z 26. 6. 1968 a Matznetter c. Rakúsko z 10. 11. 1969). Procesné garancie pri súdnej kontrole väzby poskytuje čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (II. ÚS 48/2021, II. ÚS 123/2021, III. ÚS 194/2021). Obdobne na to poukazuje judikatúra ústavného súdu, podľa ktorej konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení samotnom (konaniami vo veci samej týkajúcimi sa viny obvinenej osoby) a ani konaniami o právach alebo záväzkoch občianskoprávneho charakteru, na ktoré sa vzťahuje čl. 6 ods. 1 dohovoru. V rámci konania o väzbe preto nemôže dôjsť

k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého obsah je totožný s obsahom čl. 6 ods. 1 dohovoru a s ním spojeného čl. 47 ods. 3 a čl. 50 ods. 3 ústavy, keďže túto oblasť ochrany práv upravujú vo svojich ustanoveniach čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy (I. ÚS 200/06, III. ÚS 277/07). I napriek tomu, že ústavný súd sťažovateľa, resp. jeho právneho zástupcu pri rozhodovaní o jeho predchádzajúcej ústavnej sťažnosti týkajúcej sa predchádzajúceho väzobného rozhodovania v trestnej veci sťažovateľa na uvedenú judikatúru upozornil (body 27 až 29 uznesenia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 629/2022 z 10. novembra 2022), právny zástupca sťažovateľa opakovane články ústavy a dohovoru neaplikovateľné na väzobné rozhodovanie uplatnil aj v aktuálnej ústavnej sťažnosti.

6. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu právo na osobnú slobodu je garantované čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného na urýchlenú súdnu kontrolu zákonnosti jeho väzby s čím je spojená povinnosť nariadenia prepustenie obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označeného ustanovenia ústavy korešponduje právam vyplývajúcim z čl. 5 dohovoru (obdobne napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08, III. ÚS 581/2015, III. ÚS 183/2018). Súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky (okrem iného) na kvalitu preskúmania. Väzobné konanie týkajúce sa rozhodovania o osobnej slobode obvinenej osoby musí spĺňať niektoré fundamentálne požiadavky spravodlivého konania a jednou z nich je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (pozri napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 581/2015, II. ÚS 113/2020).

7. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť vo vzťahu k základným právam podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 50 ods. 3 ústavy a podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K porušeniu základných práv uznesením okresného súdu

8. Pokiaľ ide prvostupňové väzobné rozhodovanie okresného súdu, proti ktorému v prvom rade smeruje sťažovateľ uplatnenú ústavnú sťažnosť, ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej je právomoc ústavného súdu vo vzťahu ku konkrétnemu namietanému rozhodnutiu alebo postupu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 107/2019). Vychádzajúc z tejto judikatúry vo vzťahu k časti ústavnej sťažnosti, ktorá smeruje proti prvostupňovému uzneseniu okresného súdu, konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti, ktorou je nedostatok právomoci ústavného súdu. Sťažovateľ disponoval možnosťou uplatniť svoje

námietky o prípadnom pochybení súdu v prvostupňovom rozhodovaní o väzbe prostredníctvom podanej sťažnosti, ktorú využil. Ochranu jeho právam bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť krajský súd, ktorému patrilo rozhodovanie o podanej sťažnosti. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu zaoberať sa ústavnosťou označeného rozhodovania okresného súdu, preto ústavný súd rozhodol o odmietnutí tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.3. K porušeniu základných práv uznesením krajského súdu

9. Pri posúdení väzobnej trestnej veci sťažovateľa sa ústavný súd zameril na zodpovedanie otázky, či sa krajský súd s relevantnými okolnosťami veci sťažovateľa, resp. s tými okolnosťami, na ktoré poukazoval sťažovateľ vo svojej žiadosti o prepustenie na slobodu a súčasne na nich poukazuje aj v uplatnenej ústavnej sťažnosti, vysporiadal adekvátne a preskúmateľne, či je tak odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné a či konajúcim súdom zvolená a prezentovaná interpretácia aplikovanej právnej úpravy neodporuje jej účelu a zmyslu. Inými slovami, či je väzba v prípade sťažovateľa zdôvodnená ústavne udržateľným spôsobom.

10. Ústavný súd sa pre účely posúdenia ústavnej sťažnosti sťažovateľa podrobne oboznámil s obsahom odôvodnenia druhostupňového uznesenia krajského súdu a tiež s obsahom odôvodnenia prvostupňového uznesenia okresného súdu, a to v súlade so svojim ustáleným právnym názorom, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a druhostupňového súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože tieto konania z hľadiska ich predmetu tvoria jeden celok.

11. Z obsahu odôvodnenia druhostupňového uznesenia krajského súdu vyplýva, že tento, pokiaľ ide o otázku aktuálnej dôkaznej situácie, odkázal na správnosť záverov prvostupňového uznesenia okresného súdu, kde súčasne vysvetlil, že hodnotenie dôkazov bez vykonania dokazovania na hlavnom pojednávaní nie je možné vyriešiť konečným (definitívnym) spôsobom v rámci rozhodovania o dôvodoch väzby a že pri väzobnom rozhodovaní z hľadiska hodnotenia dôkazov je pre rozhodnutie o pretrvávaní väzobných dôvodov postačujúci záver, že zistené skutočnosti (teda stav dokazovania) nasvedčujú spáchaniu skutku, ktorý má znaky trestného činu a tiež podozreniu, že skutok mal spáchať obvinený. V prvostupňovom uznesení sa okresný súd v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia (s. 13 posledný odsek a nasledujúce) veľmi podrobne zaoberal námietkou sťažovateľa o nezákonnosti zaistenia špecifikovaného dôkazu (zakázaných látok), pričom sťažovateľovi vysvetlil, prečo považuje jeho námietky za neopodstatnené a zaistenie dotknutého dôkazu za zodpovedajúce zákonu. Na tomto mieste odkazuje ústavný súd na svoje predchádzajúce rozhodnutie (bod 22 uznesenia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 629/2022 z 10. novembra 2022), v ktorom potvrdil ústavnú udržateľnosť odôvodnenia predchádzajúceho väzobného rozhodnutia okresného súdu, v ktorom tento totožne ako v prípade (aktuálneho) prvostupňového uznesenia zdôvodnil zákonnosť procesného postupu pri vydaní inkriminovaného dôkazu (zakázaných látok nachádzajúcich sa vo vozidle).

12. Ústavný súd sa tak nestotožňuje s tvrdením sťažovateľa, že sa s jeho námietkami o nezákonnosti zaistenia dotknutého dôkazu konajúce väzobné súdy vôbec nevysporiadali, keďže tak, ako to je uvedené v predchádzajúcom bode tohto uznesenia, námietky sťažovateľa boli riadne zodpovedané prostredníctvom argumentácie okresného súdu, ktorý ich opakovane kvalifikoval ako neopodstatnené a prezentoval argumenty v prospech zákonnosti zaistenia dotknutého dôkazu, ktoré ústavný súd už v minulosti hodnotil ako ústavne udržateľné. Zároveň dodáva, že skutočnosť, že sťažovateľ zastáva iný právny názor, ako prijal v otázke hodnotenia zákonnosti dotknutého dôkazu, okresný súd a prostredníctvom odôvodnenia jeho rozhodnutia aj krajský súd nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti ústavnou sťažnosťou napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

13. Druhostupňové uznesenie krajského súdu sa vzhľadom na predchádzajúce závery ústavnému súdu nejaví ako svojvoľné. Ústavný súd je toho názoru, že rozhodnutie krajského súdu v spojení s odôvodnením prvostupňového uznesenia okresného súdu poskytlo sťažovateľovi dostatočne konkrétne a náležité argumenty podporujúce zákonnosť postupu pri rozhodovaní o jeho väzbe.

14. Vychádzajúc z prezentovaných záverov, ústavný súd vyhodnotil ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

15. Ústavný súd vzhľadom na všetky svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu